

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Ioannis Malderi Episcopi Antverpiensis S.Th. quondam
Louanij Professoris Tractatvs De Restrictionvm Mentalivm
Abvsv**

Malderen, Jan van

Antverpiæ

Capvt VII. Quæ sit virtus Veracitatis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41105

CAPVT VII.

Quæ sit virtus Veracitatis.

Quid virtus Veracitatis.

Divvs Thomas 2. 2. q. 109. tractat de hac virtute, & secundum eius exquisitam doctrinam, Veritas siue Veracitas est virtus moralis qua verum dicimus, neque plus neque minus quam rei veritas habet; idque quando oportet, & secundum quod oportet: item, qua in nobis signa & signata debite proportionantur & adæquantur: item, qua ea quæ circa nos sunt, congruo modo manifestamus alteri, vt societas humana feruetur. Nota ex eodem D. Thoma q. 110. a. 1. ibidem, falsum enuntiare, esse falsitatem materialiter; velle falsum enuntiare, esse falsitatem formaliter; & velle fallere falsum enuntiando, esse falsitatem effectiuè, siue falsitatis effectum. In voluntate falsum enuntiandi, proprie situm est mendacium. Enuntiat autem sufficienter, qui etiam nutibus enuntiat aut alio facto. Quare etiam simulatio est contra hanc virtutem, vt docet idem D. Thomas ibidem q. 111. Quia tamen in signis principalem locum obtinent verba, maximè in eis veritas spectanda est. *Sunt enim verba (inquit Augustinus Enchiridij c. 22.) propterea instituta, non per quæ se inuicem homines*

Simulatio est contra virtutem Veracitatis.

Verborum finis.

mines fallant; sed per qua in alterius quisque
notitiam cogitationes suas perferat. Verbis igitur
uti ad fallaciam, non ad quod instituta
sunt, peccatum est. Rectè dixit D. Bernardus
in Sententijs suis: Chaos magnum inter
nos firmatum est, nisi interueniente quasi in-
strumento verborum fiat ad inuicem transitus
quidam cordium in communicatione cogitatio-
num. Hac necessitate inuenta sunt verba.

Chaos istud non traicitur, si non idem sit in
ore quod in corde. Consistit virtus ista veri-
tatis in medio inter plus & minus, sicut alia
virtutes morales. Quod duobus modis ex-
plicatur: vno, si dicas, hominem per hanc
virtutem neque maiora neque minora de se
dicere, quàm sint in se, aut esse cognoscantur
ab ipso: altero, vt per excessum dicatur con-
tra veritatem peccare, qui falsa dicit per de-
fectum, qui verum quando oporteret effere
subticit. Albertus Magnus in libello de
Virtutibus, c. 18. dicit veritatem iustam esse,
quando verè concordant mens & lingua &
opera. Videant itaque, quando lingua men-
ti non consonat, ne & opera putentur ipso-
rum dissonare à verbis; vt similes fiant illis,
quos Dominus reprehendit quòd dicant &
non faciant.

Veracitas
medium.